

LANDSBYGDSPROGRAM för Skövde kommun

Del 2a
Inriktningsmål

Handläggare: Christian O Johansson

Projektägare: Kristina Eklöf

Formgivning:

Tryck:

Foto:

Kommunstyrelsens stab

Närings- och samhällsbyggnadsenheten

Skövde kommun

54128 Skövde

www.skovde.se

INNEHÅLL

Förord	5
Resurser och ekonomi	6
Uppföljning och revidering	6
Tillväxt landsbygd - ett friskhetstecken	7
Från då till nu	8
Välfärdsdrivande attraktivitet	9
Attraktiv kommun	10
Inriktningsmål; attraktiv stad	11
Samhällsservice	12
Inriktningsmål; samhällsservice	13
Infrastruktur och kommunikationer	14
Inriktningsmål; infarstruktur och kommunikationer	15
Mötesplatser	16
Inriktningsmål; mötesplatser	18
Natur och miljö- ett grönskande Skövde	19
Inriktningsmål; natur och miljö	20
Tillväxtdrivande attraktivitet	21
Attraktiva boendemiljöer	22
Inriktningsmål; attraktiva boendemiljöer	23
Areella näringar	24
Inriktningsmål; areella näringar	24
Hållbar utveckling; biogas och vindkraft	25
Inriktningsmål; hållbar utveckling	25
Lokal näringslivsutveckling	26
Inriktningsmål; lokal näringslivsutveckling	28

INLEDNING

Förord

Landsbygdsprogrammet ska fungera som ett underlag och ett bidrag till kommunens långsiktiga arbete med att skapa tillväxt på landsbygden. Genomförandet är ett delat ansvar mellan alla aktörer som är engagerade i landsbygdens utveckling.

Del två i Landsbygdsprogrammet tar upp och belyser ett antal konkreta faktorer som främ-

jar tillväxten på landsbygden. Det finns inriktningsmål kopplade till samtliga faktorer.

Eftersom det här är det första programmet i sitt slag i Skövde kommun är det naturligt att alla frågor inte blivit fullt belysta, utan får kompletteras efter hand.

Ansvar och roller fördelas på följande aktörer:

- 1. Närings- och Samhällsbyggnadsenheten är ansvarig för att hålla ihop helheten. Åtgärder i kommande åtgärdsplan ansvarar respektive aktör för.**
- 2. Inriktningsmål kopplade till kommunens ansvarsområde överlämnas till respektive förvaltning för vidare handläggning. Beslut om åtgärder tas i respektive nämnd, kommunstyrelse eller kommunfullmäktige.**
- 3. Inriktningsmål som berör fysisk planering m.m. tas med i det framtida arbetet med kommunens översiktliga planering.**
- 4. Inriktningsmål som rör kommunens externa samarbetspartners och kommunala bolag förankras hos dessa.**
- 5. Inriktningsmål som berör kommunikationer tas upp med berörda instanser enligt den handläggningsordning som gäller t.ex. Skaraborgs kommunalförbund, Västrafik, Trafikverket och Västra Götalandsregionen.**
- 6. Inriktningsmål som rör föreningar och boende på landsbygden drivs vidare lokalt.**

Resurser och ekonomi

De ekonomiska konsekvenserna är inte beskrivna i denna programversion.

I samband med att Kommunfullmäktige beslutar om ett Landsbygdsprogram för Skövde kommun ges Närings- och Samhällsbyggnadsenheten i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för åren 2014-2017. Åtgärdsplan och

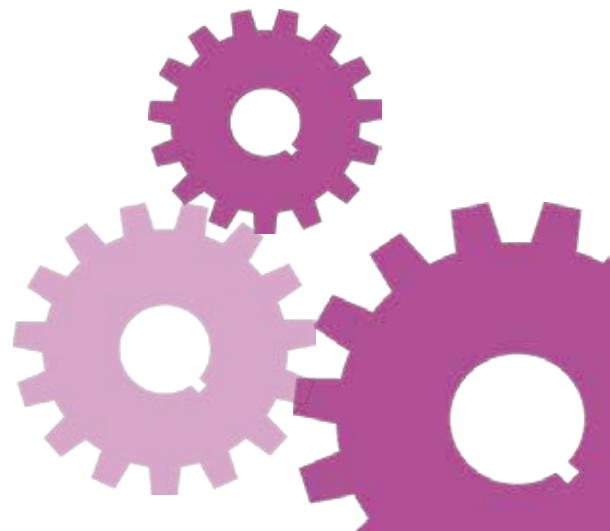
kostnadsförslag tas fram i samverkan med respektive förvaltning.

De inriktningsmål som ligger utanför kommunala förvaltningars ansvarsområde skall förankras hos de aktörer som har intresse av att engagera sig i genomförandet.

|

Uppföljning och revidering

Landsbygdsprogrammet ska revideras vart fjärde år. Det kommande åtgärdsprogrammet ska följas upp kontinuerligt.

Tillväxt landsbygd - ett friskhetstecken

Landsbygden i Skövde kommun utgör en väsentlig del av kommunens karaktär. Här finns unika värden som ska bevaras samtidigt som det finns områden som har stor potential när det kommer till utveckling och tillväxt och därmed goda förutsättningar att bidra till hela kommunens utveckling.

Ekonomisk tillväxt behövs för att inte samhället ska stagnera. Tillväxten är viktig för att upprätthålla välfärden och för att öka resurserna i samhället. All tillväxt är platsbunden, det vill säga den skapas lokalt och regionalt. Med ekonomisk tillväxt avses vanligen att värdet av den totala produktionen av varor och tjänster i samhället ökar.

Genom att ha kontaktat nationella nyckelpersoner inom organisationer, myndigheter och svenskt näringsliv såsom Länsstyrelsen, Jordbruksverket, Tillväxtverket och ICA anser vi oss skapat en nationell kvittens på våra identifierade faktorer för tillväxt i vår analys.

Det är viktigt att se helheten i kommunens landsbygdsutveckling. Inget av de prioriterade utvecklingsområdena kan ensamt stå för utvecklingen av Skövdes landsbygd. Tillsammans skapar de en helhet som är av strategisk

betydelse om vi ska nå målbilden om tillväxt på landsbygden i Skövde kommun. Programmet kommer att ge goda förutsättningar att gå från ord till handling och fokusera framåt mot Vision Skövde 2025.

I arbetet med att möjliggöra en attraktiv landsbygd har vi identifierat såväl välfärdsdrivande faktorer som tillväxtdrivande faktorer. Nedan presenteras samtliga faktorer för att sedan beskrivas djupare under respektive avsnitt:

- En attraktiv kommun
- Samhällsservice
- Kommunikationer
- Mötesplatser
- Natur och miljö
- Attraktiva boendemiljöer
- Lokal näringslivsutveckling

”En attraktiv landsbygd skapar möjligheter till tillväxt”

Från då till nu

Sedan 1970 är det inte den rena landsbygden eller småbyarna som avfolkats utan främst mindre städer och tätorter som domineras av ett ensidigt näringsliv och har dåliga förbindelser med närmaste större dynamiska näringslivsregion.

Inflyttning från landsbygd till städerna pågår ännu parallellt med denna process, men eftersom andelen av befolkningen som bor på landet är såpass liten så är det ingen stor process längre, vilket det var tidigare. Det som sker på landsbygden idag är i stor utsträckning ”naturlig avfolkning”. Äldre människor som bor kvar håller fast vid sina värv tills de avlider och ingen tar över efter dem, vilket i många fall blir förödande då det inte blir någon naturlig omflyttning av folk. De äldre bor kvar då det är

billigt för dem och de yngre, oftast barnfamiljer, får inte chansen att komma in på den något billigare bostadsmarknaden på landsbygden då alternativen blir för få.

Avfolkningen av mindre städer och bruksorter med dåliga omvärldsförbindelser kan ses som ett led av urbaniseringens drivkraft. Människor från mindre och isolerade befolkningsområden flyttar in till större och öppnare befolkningsområden för att bo nära andra människor.

Naturtillgångar, låga markpriser och bra transportinfrastruktur gör landsbygden till en fördelaktig plats för flera olika verksamheter, till exempel råvaruproduktion, tillverkningsindustri och naturnära turism, trots att en allt större del av ekonomin koncentreras till staden.

VÄLFÄRDSDRIVANDE ATTRAKTIVITET

Kommunen vill skapa och möjliggöra en attraktiv landsbygd som är anpassad till människors olika intressen och behov. En levande landsbygd där folk bor kvar är beroende av en attraktiv och stark stad, samhällsservice, kommunikationer, natur och miljö, mötesplatser, attraktiva boendemiljöer och en lokal näringslivsutveckling som gynnar små och medelstora företag - dessa går hand i hand. För att uppnå en positiv tillväxt krävs en attraktiv miljö med goda villkor.

De faktorer som nämns i detta avsnitt bidrar till välfärdsdrivande attraktivitet på landsbygden.

Attraktiv kommun

En attraktiv stad är många gånger en förutsättning för en attraktiv landsbygd – stad och land har olika funktioner. Befolkningsutvecklingen i mindre kommuner (utan närhet till en storstad) visar på en kraftig minskning både historiskt och i framtiden. Befolkningsprognosen från 2011 (Svenskt Näringsliv (2011) s.4) beräknar att nästan hela befolkningsökningen kommer att ske i storstäderna eller i förorts- och pendlingskommunerna under de närmaste 25 åren.

Vad som gör en plats attraktiv är en fråga som diskuterats under många år. Precis som många andra forskningsfält så svänger trenderna och infallsvinklarna. Likaså kan svaret variera över tid. Industrialismens samhälle byggde förmodligen på helt andra premisser än det postmoderna.

Forskningen kan grovt delas upp i två läger. Den ena sidan som säger att det är människorna som gör platsen attraktiv. Tillräckligt många intressanta och kreativa människor på en plats drar till sig ytterligare människor och utgör, på så vis, en positiv spiral. Den här sidan har primärt de yrkesaktiva och de boende som målgrupp.

Den andra sidan säger att det är platsen och dess fysiska utformning och samhällsservice som är magneten som drar människor till sig och på så vis skapar samma positiva spiral. Genom att satsa på skolor, kollektivtrafik och gynnsamma skattetryck så anses platsen vara

mer attraktiv. I det här fallet så är det samhällsplanering och fysisk utformning som är den primära målgruppen.

Frågan för oss som arbetar med det här på daglig basis kvarstår. Vad är det då som kommer först? Hönan eller ägget?

Vi tror att båda teorierna har en plats och en sanning av en större bild. Det är förmodligen så att om man väljer det ena kan man inte utesluta det andra. Den kommun som kan parera de två teorierna på det effektivaste sättet är förmodligen den kommun som kommer få mest spännande saker att hända. Det är svårt och fel att tänka bort stadsmiljöer när vi pratar landsbygdsutveckling och det är också fel att tänka bort landsbygd när vi pratar utveckling av staden.

Utvecklingen på en plats på landsbygden kan förklaras som en funktion både av de egna förutsättningarna på platsen i frågan och i relation till närhet till staden. Det går därmed inte att tänka bort städer och tillgänglighet till stadens ekonomier (utbudsstrukturer, m.m.) när vi analyserar landsbygdens utveckling, och inte heller omvänt. Snarare handlar det om att kunna se hur samspelet fungerar med ömsesidiga beroenden mellan Skövde stad och våra yttertätorter och landsbygd. Med en sådan utgångspunkt blir det meningsfullt att tala om funktionella perspektiv på platsers utveckling.

Inriktningens mål; attraktiv kommun

1. Kommunen ska tänka i termer av yttertätortssystem där tätorter, platser av olika storlek är sammanlänkade och olika platser har olika konkurrensfördelar. Utifrån detta kan kommunen sedan resonera om långsiktiga förutsättningar för en bärkraftig kommunal service, butiker, kommunikationer, kollektivtrafik, boende, arbetsmarknadsområden etc.

Samhällsservice

För att människor ska kunna bo, verka och flytta till landsbygden krävs en god service. Dagligvaruhandel, barnomsorg, skola och en fungerande hälso- och sjukvård (inklusive kommunens äldreomsorg) är viktigt även ur ett företagareperspektiv. Något som ofta framkommer vid intervjuer med företagare som verkar på landsbygden och är av vikt för att vardagslivet ska fungera.

Den snabba utvecklingen på arbetsmarknaden gör det svårt att förutse villkoren i arbetslivet och att skaffa sig kunskap om olika yrken. Den nya utvecklingen ställer även nya krav på att skolan utvecklar elevernas förmåga att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval. Det ligger i både den enskilde individens och samhällets intresse att vi långsiktigt stärker en samverkan mellan skola och arbetsliv, bl.a. genom en fördjupad dialog och genom att arbeta aktivt med barn från tidiga åldrar.

Stora handelsetableringar på ett ställe i kommunen kan påverka handeln i kommunens landsbygdsområden negativt, bidra till ett ökat bilåkande och i längden utarma servicen och befolkningen på landsbygden. När bilåkandet ökar på landsbygden blir drivmedel inom ett rimligt avstånd ett måste och en tillgång för bygden.

En fungerande samhällsservice, såväl offentlig som privat, är en förutsättning av lika vikt som tillgången till kompetent personal för näringslivsutveckling. En förutsättning om vi ska klara av våra välfärdsåtagande och i det perspektivet behövs hela kommunen.

Skolorna på landsbygden bör även fortsättningsvis värderas på andra grunder än enbart elevunderlag. Barn och ungdomar i Skövde kommun ska erbjudas likvärdiga förutsättningar till en kvalitativ och bra skola.

Inriktningsmål; samhällsservice

1. Kommunal service så som förskola, skola, vård och omsorg ska hålla hög kvalitet och erbjudas i ytterområdena. För den kommunala servicen ska det finnas en långsiktig planering.
2. För att stärka och ta tillvara det lokala förutsättningarna ska Skövde kommuns verksamheter i kommunens ytterområden arbeta för att god samverkan sker med övriga samhällsaktörer.
3. Kommunen ska behålla och vid behov utveckla de boenden och servicefunktioner som finns i kommunen. På sikt ska det finnas bostäder anpassade för äldre väl fördelat i Skövde kommun så att möjlighet finns för äldre att bo kvar i sitt närområde.
4. Kommunen ska se över möjligheterna för utveckling och samverkan med livsmedelsbutikerna i yttertätorterna och på landsbygden.

Infrastruktur och kommunikationer

Kommunikationer i alla dess slag är i fokus och en förutsättning för en livskraftig landsbygd med tillväxt. Tillgången till kollektivtrafik och goda bil- och cykelvägar är grundläggande för att människor, framförallt barn och ungdomar ska kunna ta sig till och från hemmet på ett smidigt sätt. Rätt planerad skapar infrastrukturen och kommunikationsmöjligheterna en gynnsam grund för hälsofrämjande livsstilar och stödjer ett miljömässigt samhälle. För de som bor i staden finns det alternativ till den egna bilen i form av kollektivtrafik som går regelbundet, men sådana möjligheter är ofta mer begränsade på landsbygden. I dag är framförallt barnfamiljer beroende av att ha två bilar.

Bra vägar och kommunikationer är självklart även viktigt för lantbruken och det övriga näringslivet för transport av varor och arbetskraft. Bra vägar och kommunikationer är även av vikt för de boende och för aktiviteter på landsbygden så som rekreation och turism. Gång och cykelvägar till och från idrottsplatser och till bussförbindelser underlättar för människor att gå eller ta cykeln oftare vilket blir ett led i

att minska bilberoendet i kommunen och gör transporter och miljön tryggare och säkrare för barnen.

En väl utbyggd infrastruktur för bredbandsanslutning skapar förutsättningar för en levande och attraktiv landsbygd. Med tillgång till bredbandsbaserade tjänster har fler människor möjlighet att bo och arbeta på landsbygden på samma villkor som invånare i staden. Bredband med fiber ända fram till bostaden är en framtidssäker infrastruktur då man kan vara säker på att det är möjligt att få tillgång till både dagens och morgondagens tjänster som höghastighetsinternet, utbildning, hemsjukvård och framtida tjänster som vi idag inte kan överblicka. Bredband är landsbygdens livlina. Här kommer likväl ett fungerande telefonsystem in då vi, efter ett antal stormar de senaste åren, inte heller kan se en fungerande eldistribution som någon självklarhet. En fråga som löses per automatik när bostäderna får fiber som är skyddad från nedblåsta träd då den är nedgrävd i marken.

Inriktningsmål; infrastruktur och kommunikationer

1. Det finmaskiga vägnätet på landsbygden är av stor betydelse för näringsliv och boende och skall utvecklas. Det enskilda vägnätet ska garanteras fortsatt kommunalt stöd.
2. Landsbygdens kollektivtrafik anpassas utifrån befolkningsunderlaget. Yttertätorter ska trafikeras av kollektivtrafik så att in- och utpendling till arbete och skola kan ske för landsbygdsbefolkningen.
3. I yttertätorterna ska cykelvägar finnas till idrottsplatser om sådana ligger utanför tätorten. På lång sikt bör yttertätorterna knytas ihop med Skövde centralort i enlighet med målbilden i Översiktsplan för Skövde kommun, ÖP2025.
4. Fortsatt utbyggnad av bredbandsnät, år 2025 ska alla i kommunen minst ha tillgång till 100 Mbit/s symmetriskt (nedströms och uppströms) i enlighet med Skövde kommuns IT- infrastrukturplan.

Mötesplatser

Vikten av mötesplatser

Mötesplatser är viktigt för lokal utveckling. För mindre tätorter, byar och landsbygd är det av vikt att det finns fasta platser där människor från olika föreningar etc. kan träffas. Det är många gånger en knäckfråga att få föreningar att träffas och samarbeta. När olika grupper möts och börjar samverka leder det ofta till att lokalsamhället utvecklas med ökad sysselsättning och minskad utflyttning som följd. Många byar och småsamhällen har byalag eller samhällsföreningar, som kanske en gång bildats för att driva en fråga men som sedan gått över till andra områden. Idag kan man sluta upp kring frågor om bredbandsutbyggnad, bevarandet av skolan och bensinmacken eller möjlighe-

terna att kunna bo kvar på orten som äldre. Resultatet blir ofta en stark sammanhållning. Möten mellan människor är en grundförutsättning för att kunna diskutera gemensamma frågor och skapa samhörighet i bygden.

Lokal utveckling kräver lokal mobilisering på plats, detta innebär att de som bor på orten, bygden etc. gemensamt driver frågor för att öka livskvalitén på platsen. För att lyckas med detta krävs lokala eldsjälar och att kommunen möjliggör och uppmuntrar till lokala initiativ. Här krävs både tillit och respekt hos medborgare, näringsidkare och kommun för att möta upp den demokratiska dialogen.

Mötesplatsen som symbol

Dagligvaruhandeln är ett exempel på en mötesplats som har stor betydelse för en attraktiv landsbygd. Det är inte alltid varusortiment eller köptrohet det handlar om. Då mindre aktörer inom dagligvaruhandeln har det tuffare att överleva än tidigare har det förekommit nedläggningar i hög grad. Det som händer då är att funktionen som mötesplats, som affären en gång fyllde i bygden, saknas mer än varorna på hyllan.

Likväl är bygdegården, fiket, pizzerian, mack-en, biblioteket, badet, idrottsplatsen, motions-spåret, exempel på andra naturliga mötesplatser som bör tas till vara för att möjliggöra en attraktiv landsbygd. När lokaler försvinner, blir det färre mötesplatser att träffas i.

Idrotten som mötesplats

Idrott med såväl bredd som elit är en utmärkt dragkraft i arbetet med att få fler människor i rörelse, att bygga socialt kapital och generera resurser inom exempelvis social ekonomi. Att ge unga och gamla en meningsfull fritid och att marknadsföra kommunen som attraktiv att bo i. Samverkan mellan olika kommunala intressenter är betydelsefull för att förbättra möjligheterna till utveckling inom idrottsområdet och idrotten som mötesplats.

Kulturen som mötesplats

Kulturen har under de senaste åren alltmer lyfts fram som en viktig resurs som kan stärka regioner och förbättra förutsättningarna för tillväxt. Kulturen är en möjliggörare för att få människor att träffas. Den lokala kulturhistorian, kulturturismen och kulturarrangemang är mötesplatser som är naturliga och där mycket människor därför träffas.

Den lokala kulturhistorian, kulturturismen och kulturarrangemang är mötesplatser som är naturliga och där mycket människor därför träffas.

Kyrkan - mötesplatsen när det verkligen behövs

Att skapa mötesplatser på landsbygden är en kärnfråga inom kyrkan, kärnan är såklart gudstjänsten, men det är så mycket mer än så. Det arrangeras aktiviteter i mängder inom kyrkans regi, allt från soppluncher, viscafé, körsång, konfirmation, barnaktiviteter, föreläsningar med såväl lokala som nationella föreläsare, listan kan helt enkelt göras lång, allt med huvudsyftet att människor ska mötas och att de ska etablera en relation med kyrkan så att de vet att kyrkan finns den dagen det behövs.

Kyrkan har i dag en särställning när det gäller nätverksbyggande och verksamheten är anpassad för att kunna kopplas på vid krissituationer, olyckor och dödsfall. I dag finns en stor krisberedskap.

Inriktningsmål; mötesplatser

1. Kommunen ska möjliggöra ett aktivt förenings- och fritidsliv på landsbygden, viktigt ur såväl samhörighets- som folkhälsoperspektiv.
2. Kommunen ska verka för gemensamma anläggningar och samlingslokaler som bygdegårdar och föreningslokaler och på så sätt möjliggöra att de naturliga mötesplatserna på landsbygden finns kvar.
3. Kommunen ska verka för goda möjligheter till invånardialog och en god, lösningsinriktad relation mellan politiska företrädare, medborgare, kommunala tjänstemän och näringsliv.

Natur och miljö

Naturen är en förutsättning för allt levande och en viktig faktor för ett gott liv, för boende, för hälsan och även varumärket Skövde. Det är en ovärderlig resurs som är grunden för att uppnå en hållbar utveckling, för såväl nuvarande som kommande generationer. Naturens mångfald och processer utför oräkneliga uppgifter som vi människor är beroende av för vår överlevnad och välfärd. Ekosystemtjänster är ett begrepp som beskriver alla de produkter, tjänster och värden som vi får från naturen.

Exempel på ekosystemtjänster:

- Grundläggande processer som fotosyntes, bildandet av jord och cirkulation av näringsämnen.
- Produkter som erhålls från ekosystemen, till exempel mat, mediciner, timmer, fibrer och biobränslen.
- Tjänster som vi får från naturliga processer, till exempel att vatten filtreras i marken, att avfall bryts ner, att växter pollineras och att luften renas.
- Känslomässiga värden som rekreation, skönhet och själsliga upplevelser.

Naturen i Skövde har dessutom unika värden på grund av naturliga förutsättningar som kalkbergrunden skapat. Artrikedomen och de biologiska värdena är stora och Billingens ädellövskogar är även de viktiga ur ett internationellt perspektiv. Billingen med dess naturvärden och rika friluftsliv är även en del av Skövdes varumärke. Inom kommunens grän-

ser finns fantastiska naturområden och sjöar, skog, vattendrag och vandringsleder som utgör stora utvecklingsmöjligheter för landsbygden. Naturreservaten är tillgängliga för allmänheten och i våra vatten finns möjlighet till bland annat bad, fiske, kanot och naturupplevelser. Naturen och miljöerna är en tillgång för såväl besökare som kommuninvånare. De bidrar till ett attraktivt boende, bättre folkhälsa, ökad livskvalitet, mat- och energiproduktion och möjligheter att utveckla naturturismen lokalt, regional eller i ännu större perspektiv.

Natur & Miljö är ett prioriterat utvecklingsområde i Skövdes Vision 2025.

Inriktningsmål; natur och miljö

1. Vi ska värna den vackra naturen i hela Skövde-regionen. Närheten till naturen berikar och ska erbjuda möjlighet till rekreation och ett hälsosamt liv.
2. Miljömedvetenheten ska öka och vi ska verka för att såväl individer som organisationer lever resurssnålt och ansvarsfullt, med kommande generationer i åtanke.

TILLVÄXTDRIVANDE ATTRAKTIVITET

För att uppnå fortsatt tillväxt på landsbygden bör vi utveckla förutsättningarna för att bedriva näringsverksamhet. Vi bör också stimulera intressenter att fortsatt verka, bo och etablera sig på Skövdes landsbygd, som ett led i att stärka Skövde som attraktiv verksamhetskommun.

Etablering av olika verksamheter skapar arbetstillfällen och bidrar till en levande landsbygd. Permanent- och fritidsboende kan ge underlag för lokal service som till exempel butiker, skolor och kollektivtrafik.

Attraktiva boendemiljöer

I kommunens boendestrategiska program fastslås att potentialen i landsbygdens boendemiljöer behöver tas bättre tillvara för att kommunen ska växa hållbart och i enlighet med visionen. Landsbygden och yttertätorterna har sina egna förutsättningar, möjligheter och behov. Utbudet idag utgörs nästan uteslutande av villor vilket innebär att bostäderna är relativt stora, kräver eget kapital och även en del eget arbete. Det finns ett mindre antal lägenheter i respektive yttertätort men för att öka möjligheterna för äldre och yngre att kunna bo kvar behöver bostadsutbudet bli mer varierat. Genom att utveckla boendet på landsbygden så att fler erbjuds möjligheten att bo där kan också underlaget för kommunal service, skolor, kollektivtrafik och annat handel- eller serviceutbud förstärkas. Nuvarande ekonomiska förutsättningar utgör dock ett hinder för nyproduktion på landsbygden. På de flesta platser överstiger kostnaden för byggnation av ett hus väsentligt dess marknadsvärde.

Översiktsplanen har en nyckelroll för att prioritera områden och bidra till en positiv landsbygdsutveckling. Enligt plan- och bygglagen ska kommunen i översiktsplanen bland annat redovisa områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen utifrån bestämmelserna i miljöbalkens sjunde kapitel. I ÖP2025 finns dessa platser klart utmärkta vilket ger oss en god möjlighet att i framtida arbete med attraktiva boendemiljöer på landsbygden utveckla dessa. Syftet med LIS-områden ("landsbygdsutveckling i strandnära läge") är att stimulera den lokala och regionala utvecklingen i områden som har god tillgång till fria strandområden. Det handlar om att skapa arbetstillfällen och att locka människor att bosätta sig på platsen.

Inriktningsmål; attraktiva boendemiljöer

1. Boendemöjligheterna på landsbygden och i yttertätorterna ska tas till vara och utvecklas i enlighet med Skövde kommuns översiktsplan, ÖP2025.
2. Kommunal detaljplanerad mark för ny bostadsbyggnation ska finnas i yttertätorterna.
3. Kommunen ska ha en positiv inställning till kompletterande bostadsbyggnation utanför detaljplanlagt område på landsbygden.
4. Vid marknadsföring av Skövde som en attraktiv bostadsort, bör kommunen synliggöra det värde som finns med att bo på landsbygden nära en attraktiv stad.
5. På sikt ska det finnas bostäder anpassade för äldre väl fördelat i Skövde kommun så att möjlighet finns för äldre att bo kvar i sitt närområde.
6. Kommunen ska arbeta proaktivt med att hitta attraktiv mark på landsbygden för byggnation i såväl kommunal som privat regi.

Areella näringar

De areella näringarna är den enskilt viktigaste näringarna på landsbygden och själva basen. Framförallt är det tron på dessa som ofta lyfts fram från kommunens sida. Idag pågår ett arbete om areella näringar genom Skaraborgs kommunalförbund som Skövde kommun är delaktiga i. De areella näringarnas betydelse och företagens karaktär är viktiga att beakta i den kommunala översiktsplanen. Den största areella näringen i Sverige är skogsbruket. Såväl sågverkens trävaror som massaindustrins pappersmassa och papper exporteras i stor omfattning. Skogen är en nationell tillgång som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska

mångfalden behålls. För många människor ger också skogen möjlighet till rekreation genom t.ex. jakt, promenader, fiske, svamp- och bärplockning och orientering.

Jordbruket är en komplex näring som producerar mycket mer än enbart livsmedel. Samtidigt upprätthåller jordbruket mycket stora natur- och kulturmiljövärden. Den svenska jordbruksmarken är i vissa områden utsatt för ett hårt exploateringstryck. Bebyggd åkermark kan aldrig återställas, varför det i översiktsplanen är viktigt att prioritera och styra bebyggelseutvecklingen så att framtida produktionsmark för råvaror och energi inte går förlorad.

Inriktningsmål; areella näringar

1. Åkermarken ska tas till vara och utvecklas i enlighet med Skövde kommuns översiktsplan, ÖP2025.
2. Åkermark tas i anspråk för byggnation och serviceytor endast i undantagsfall om andra godtagbara alternativ saknas.

Hållbar utveckling; biogas och vindkraft

Förnybara energikällor som, enligt nulägesbeskrivningen i Energi- och klimatplan för Skövde kommun, finns i Skövde är biogas, solenergi, vindkraft och vattenkraft. Skövde kommun jobbar aktivt för att öka produktionen av biogas i kommunen. För närvarande pågår ett projekt med en helt ny biogasanläggning på Aspelunds industriområde där målet för 2012 var en tredubbling av produktionen mot tidigare. Den tillkommande biogasproduktionen avses i första hand att åstadkommas genom ökad behandling av industriellt livsmedelsavfall. Ytterligare material som kan komma ifråga

för biogasproduktion är utsorterat biologiskt hushållsavfall, gödsel och restprodukter från jordbruket.

Vad gäller vindkraft finns flera områden utpekade i kommunens vindkraftplan som är lämpliga för etablering av vindkraft. Kommunen har möjlighet att främja vindkraftsutbyggnad genom att klargöra och ange en positiv inställning till vindkraft inom utpekade områden i vindkraftsplanen/översiktsplanen. Den antagna vindkraftsplanen är styrande för etablering av vindkraft i kommunen.

Inriktningsmål; hållbar utveckling

1. Kommunen ska ha en positiv inställning till förnyelsebar energi, stor som småskalig, för biogasproduktion och vindkraft i kommunen

Lokal näringslivsutveckling

Information, dialog och samverkan

Samverkan mellan offentliga, kommersiella och ideella aktörer är en faktor som skapar tillväxt och detta trepartnerskap är i dag väl beprövat. En förutsättning för landsbygdens utveckling är att vi bjuder in till öppna dialoger mellan politiker, näringsliv och medborgare för att, på så sätt, skapa en bred samverkan.

Något som mer och mer tar fäste i landsbygdsutvecklingsfrågor och en metod som vunnit både framgång och respekt är Leadermetoden med trepartnerskap offentliga, ideella och näringslivet. Ytterst handlar det om en fråga: vet vi vad näringsidkarna på landsbygden vill/behöver? Leadermetoden ger oss ett underifrånperspektiv att jobba utifrån. Det blir vår uppgift att, via information, dialog och samverkan ta reda på vad landsbygden behöver och efterfrågar.

Företagsklimat

Ett bra näringslivsklimat med nya och växande företag är en förutsättning för att skapa sysselsättning och hållbar tillväxt, vilket även är grunden för att kunna utveckla välfärden.

Kommunen har som myndighetsutövare "monopol" på många frågor som påverkar medborgare och företagare vilket i sin tur leder till att de inte kan vända sig till någon annan om de känner att de inte får någon effektiv och bra handläggning. Ett tydligt kundfokus och serviceanda framförs ofta som en nyckelfaktor för ett lyckat samarbete mellan företag och kommun.

Offentlig upphandling

Inom den kommunala verksamheten finns en stor potentiell marknad för privata utförare. Genom bra och kvalitativa upphandlingar kan företagen få ta del av denna marknad. Offentlig upphandling är en affärsmöjlighet både för lokala, regionala, nationella och internationella företag. Upphandling ska ske i konkurrens samt präglas av affärsmässighet och objektivitet på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlig upphandling. Kommunen ska i sina upphandlingar ställa relevanta krav, vara tydlig, behandla alla anbudsgivare lika samt göra upphandlingarna kända på marknaden. En statlig livsmedelsförsörjningspolitik som stimulerar lokal livsmedelsproduktion, såväl stor som småskalig, ses många gånger som en förutsättning för de lokala livsmedelsproducenterna. Här har en kommun väldigt lite att säga till om.

Social ekonomi; föreningsutveckling

Den sociala ekonomin har under de senaste tio åren utvecklats mer och mer från ideell volontär till arbetsgivare med anställda. Den sociala ekonomin finns representerad i flertalet branscher, men en stor del av verksamheten bedrivs som genomförare av kommunala tjänster. Inom social ekonomi bedriver företag näringsverksamhet både som ekonomiska föreningar och ideella föreningar. Föreningsutveckling på landsbygden tar ny ansats när byalag och intresseföreningar som vill starta fiberföreningar bildas. Dessa startas upp antingen i form av ekonomiska föreningar alternativt samfällighetsföreningar. Den sociala ekonomin har stora möjligheter att kunna växa och etablera flera affärsdrivande organisationer om rätt förutsättning ges t.ex. kompetensutveckling som tillvaratar de metoder som finns för socialt före-

tagande, lokala partnerskap mellan kommuner och sociala ekonomin, finansieringslösningar och kvalitetsuppföljning.

Turism och besöksnäring

Turism och besöksnäring fortsätter att utvecklas och kommer att bli en viktig del av den framtida tillväxten på landsbygden. Intresset för att turista på landsbygden ökar stadigt. Städerna har alltid varit stora turistdestinationer, men i jakt på nya upplevelser kan landsbygden erbjuda något annorlunda och spännande. Det finns därmed stor potential att tjäna pengar och livnära sig för de som vill driva turism på landsbygden. Landsbygdsturism omfattar allt från gårdsbutiker med mat och hantverk till

småskaligt boende och aktivitetsarrangörer inom natur och kultur och det är den typ av turism som just nu växer snabbast. Det vi ser i dag är att besöksnäringen är underutvecklad generellt och många gånger underprisad.

Next Skövde Destinationsutveckling AB har uppdraget att arbeta med näringslivsutveckling inom turism och besöksnäring i Skövde kommun.

Inriktningsmål; lokal näringslivsutveckling

1. Skövde kommun ska i Svenskt Näringslivs mätning om företagsklimat ligga på topp 30 bland Sveriges kommuner. Skövde kommun har ett NKI (Nöjd Kund Index) som ligger över riksnivå i SKL:s mätning INSIKT.
2. Upphandlingarska, omdetärekonomiskt försvarbart, utformas så att såväl mindre som större företag har möjlighet att lämna anbud och delta i konkurrensen.
3. Kraften i social ekonomi ska tas till vara genom samverkan med föreningar och organisationer.
4. Förutsättningarna för besöksnäringen på landsbygden ska utvecklas och stärkas.

**Programmet är en del av
förverkligandet av Vision Skövde 2025**

Kommunstyrelsen stab
541 83 Skövde
www.skovde.se

